

Стрижак О.О., к.е.н., доц.

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

Тенденції розвитку економіки свідчать про зростання сфери послуг в глобальних масштабах, у структурі ВВП розвинених країн світу з кожним роком збільшується питома вага нематеріальної сфери виробництва. Як один з провідних секторів нематеріального виробництва туризм поступово виходить на провідні позиції в світовій економіці, на даний час поступаючись лише нафтопереробній промисловості та автомобілебудуванню. Туризм як сектор економіки в сучасному глобальному суспільстві стрімко розвивається як в розвинених країнах, так і таких, що розвиваються, створюючи значну додану вартість та стимулюючи зростання у пов'язаних галузях. Кількість туристів вже перевищила 1 млрд. чол. на рік та продовжує неухильно збільшуватися, відповідно зростають витрати подорожуючих та доходи приймаючих дестинацій. Так, за даними Всесвітньої туристичної організації міжнародні туристські прибуття (відвідувачі на ніч) у всьому світі зросли на 6% до 1,4 млрд. у 2018 р. в порівнянні з попереднім роком [1], і ця тенденція щодо збільшення туристичного потоку є сталою останнім часом і спостерігається у всіх регіонах світу (рис. 1).

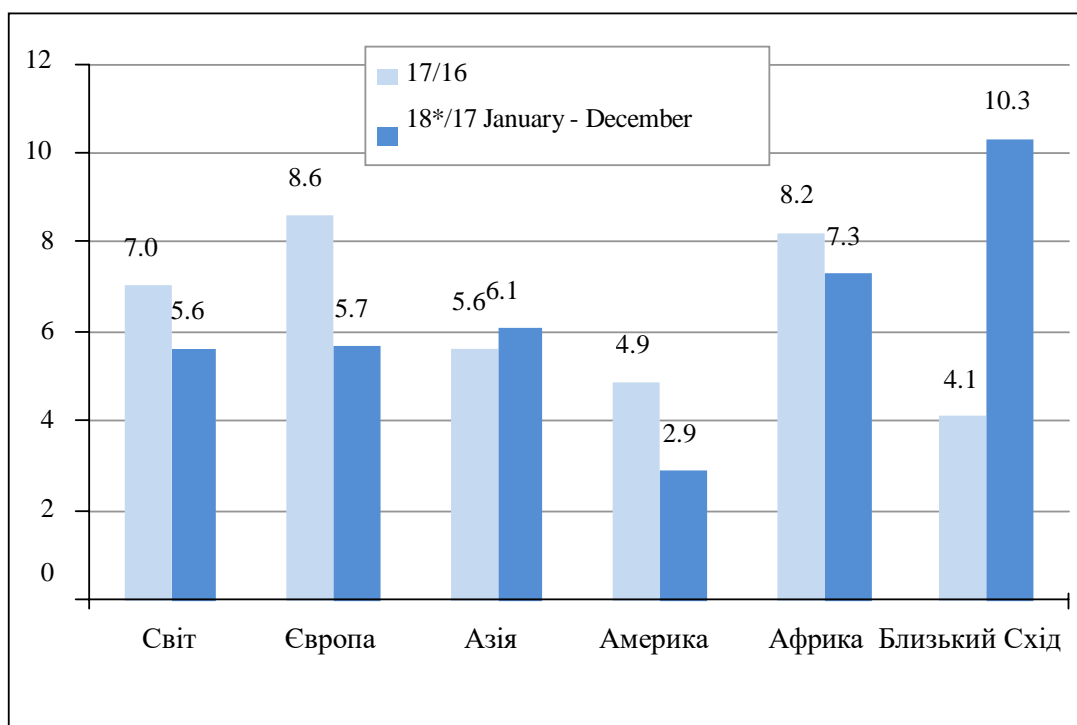

Рис. 1. Міжнародні туристичні прибуття, зміни у % [1]

Однак, незважаючи на глобальні тенденції розвитку туристичної галузі та наявність власних природно-рекреаційних ресурсів, Україна залишається поза глобального туристичного бізнесу, розвиваючи переважно виїзний туризм. Слід зазначити, що в Україні спостерігається двояка ситуація щодо стану

туристичної сфери – з одного боку, туристична галузь в останні роки демонструє сталі темпи зростання, з іншого – таке зростання стосується переважно виїзного туризму, що призводить до виведення валютних ресурсів з країни та відповідно не стимулює розвиток власних дестинації. Отже, ситуація, що склалася у вітчизняній туристичній галузі, обумовлює необхідність розробки науково обґрунтованих методик та практичних рекомендацій щодо покращення стану внутрішнього туризму в Україні.

На наш погляд, вирішення проблеми розвитку внутрішнього туризму в Україні можливе за рахунок використання досвіду інституціонального проектування для підвищення ефективності функціонування туристичної галузі в регіональному аспекті. Використання інституціонального підходу до туристичної сфери дозволить спрямувати наявні ресурси інституціональної системи на ключові цілі за умов існуючих бюджетних обмежень. В цьому аспекті представляється доцільним сконцентрувати увагу на виявленні закономірностей функціонування туристичного ринку в інституціональному розрізі, аналізі стану та еволюції діючих на цьому ринку формальних та неформальних інститутів. Розвиваючи туризм, держави отримують не лише додаткові надходження до бюджету, але й здобувають можливості щодо культурного, національного, етнічного обміну. Культурне різноманіття, яке привносить туризм в суспільство, сприяє інтеграції країни в глобалізовану світову спільноту, покращує міждержавні відносини. У зв'язку з цим важливого значення набувають питання імплементації певних соціальних інститутів, які створюють комунікаційне підґрунтя розвитку економічних відносин.

Крім того, для вирішення проблем розвитку вітчизняної туристичної галузі представляється доцільним використання інструментарію інституціональної економіки шляхом застосування на практиці досвіду інституціонального проектування та впровадження ефективних інститутів регіонального розвитку туризму з урахуванням інституціональних та соціально-економічних особливостей українського суспільства. Розробка відповідного методичного забезпечення інституціонального розвитку туристичної галузі, має поєднувати теоретичні здобутки інституціональної економіки та об'єктивні потреби розвитку туристичної галузі України. Узгодження інтересів учасників економічної взаємодії на туристичному ринку може відбуватися на основі використання сучасних комунікативних засобів та інформаційних технологій.

Таким чином, розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо розвитку внутрішнього туризму є актуальним та своєчасним завданням для сучасного стану розвитку суспільно-економічних відносин, а реалізація теоретичних положень інституціональної економіки стосовно галузевого туристичного ринку дозволить покращити реальні показники внутрішнього туризму в Україні. Отримані науково-практичні результати можуть бути використані на практиці діяльності учасників економічної взаємодії на вітчизняному ринку туристичних товарів та послуг.

Література:

1. UNWTO World Tourism Barometer. - Volume 17. - Issue 1. – URL: <https://www.e-unwto.org/toc/wtobarometereng/17/1>